

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/4296,Otwarcie-wystawy-Wojenne-slady-Dwoch-fotografow-dwie-perspektywy-Kurta-Goldmanna.html>
11.04.2026, 14:42

Otwarcie wystawy „Wojenne ślady. Dwóch fotografów, dwie perspektywy: Kurta Goldmanna i Feliksa Łukowskiego” - Lublin, 8 lutego 2010

08.02.2010

8 lutego w lubelskim oddziale IPN (ul. Staszica 22A) odbyło się uroczyste otwarcie wystawy „Wojenne ślady. Dwóch fotografów, dwie perspektywy: Kurta Goldmanna i Feliksa Łukowskiego / Kriegsspuren. Zwei Fotografen, zwei Perspektiven von Kurt Goldmann und Feliks Łukowski”, przygotowanej przez Fundację „Polsko-Niemieckie Pojednanie”, Stowarzyszenie „Zug der Erinnerung”, Muzeum Zamojskie oraz Instytut Pamięci Narodowej Oddział Lublin.

Ideą wystawy było zderzenie obrazu pierwszych miesięcy okupacji na Zamojszczyźnie, widzianych w obiektywie Kurta Goldmanna, niemieckiego żołnierza Wehrmachtu, z obrazem późniejszych lat okupacji, utrwalonym przez współczesnego mu Polaka, Feliksa Łukowskiego. Na kilkudziesięciu zdjęciach i w listach adresowanych do rodziny Kurt Goldmann udokumentował swoje wrażenia z pobytu na Zamojszczyźnie w pierwszych miesiącach wojny, zanim latem 1940 roku został zwolniony do domu.

Feliks Łukowski, w przeciwieństwie do Goldmanna, doświadczył całego okresu okupacji. Na swoich zdjęciach udało mu się przedstawić codzienność okupowanej Zamojszczyzny widzianą oczami młodego Polaka.

Odmienność perspektywy, jaką widzimy w pracach tych fotografów, potęguje jeszcze podobieństwo samych autorów. Łukowski i Goldmann byli entuzjastycznymi amatorami fotografii, obaj byli nauczycielami i postrzegali swój zawód jako życiową misję.

W październiku 1943 roku, w wieku 46 lat, Goldmann został ponownie wcielony do Wehrmachtu, a w lutym 1944 roku wysłany na front wschodni. Tam dopiero poznał prawdziwe oblicze wojny i zobaczył jej krwawe ślady. Z tej „podróży” nie wrócił do domu. Prawdopodobnie zginął w okolicach Góry Kalwarii podczas zimowej ofensywy Armii Czerwonej w styczniu 1945 roku.

Po wojnie Feliks Łukowski poświęcił się przede wszystkim pracy nauczyciela i działalności społecznej. Zmarł w 1985 roku w wieku 66 lat.

Kuratorzy wystawy: Lea Goldmann, David Rojkowski

Autorzy zdjęć: Kurt Goldmann, Feliks Łukowski

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Lea Goldmann, wnuczka Kurta Goldmanna oraz kustosz wystawy udziela wywiadu lubelskiej telewizji

Michalina Łukowska, żona Feliksa Łukowskiego wraz z wnuczką

Otwarcie wystawy